Krushel'nytskyi, Antin
Chytanochky

From the Collection
of the late

JOHN LUCZKIW

Лисичка-сестричка і вовк-панебрат.

Народня казка.

Як була собі лисичка, та зробила хатку, та й живе. А це приходять холоди. От, лисичка змерзла, та й побігла в село огню добувати, щоб у печі натопити. Прибігає до одної баби, та й каже:

„Здорові були, бабусю, з неділею... Позичте мені огню, я вам відслужу".

„Добре, — каже, — лисичко сестричко. Сідай, погрійся трохи, поки я пиріжечки повибираю з печі!"

А баба макові пиріжки пекла. От, баба вибирає пиріжки, та на столі кладе, щоб прохололи; а лисичка підгляділа, та за пиріг

та з хати.. Виїла мачок із середини, а туди напхала сміттячка, — стулила, та й біжить.

От, біжить, а хлопці товар женуть до води.

„Здорові були, хлопці!“

„Здорова лисичко-сестричко!“

„Проміняйте мені бичка-третячка за маковий пиріжок!“

„Добре“, — кажуть.

„Тільки, — каже, — тепер не їжте, а як я вибіжу з села, то тоді“.

От, помінялись. Лисичка за бичка — та в ліс. А хлопці до пиріжка — аж там сміттячко...

Прибігла лисичка до своєї хатки, вирубала дерево, зробила санки, запрягла бичка й їде. Аж біжить вовк:

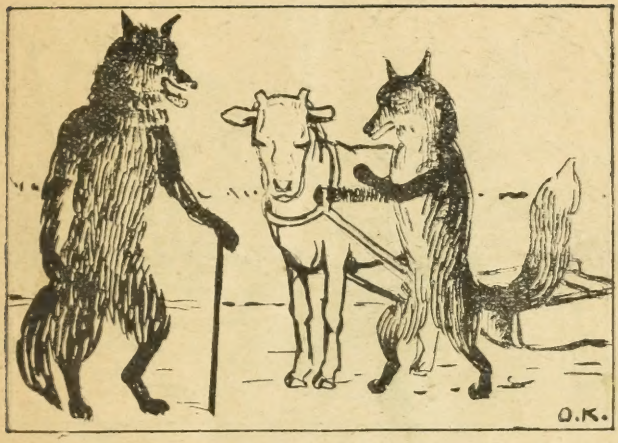

„Здорова, лисичко-сестричко!“

„Здоров, вовчику-братіку!“

„Де ти взяла бичка-третячка та санки?“

„Зробила собі!“

„Підвезиж, — каже, — мене, лисичко-сестричко!“

„Е, куди я тебе візьму? Ти мені й санки поламаєш!“

„Ні, — каже, — я тільки одну ніжку положу“.

„Ну, клади!“

От, відїхали трохи, вовк і каже:

„Положу я, лисичко-сестричко, й другу ніжку!“

„Е, вовчику-братіку, ти мені й санки поламаєш!“

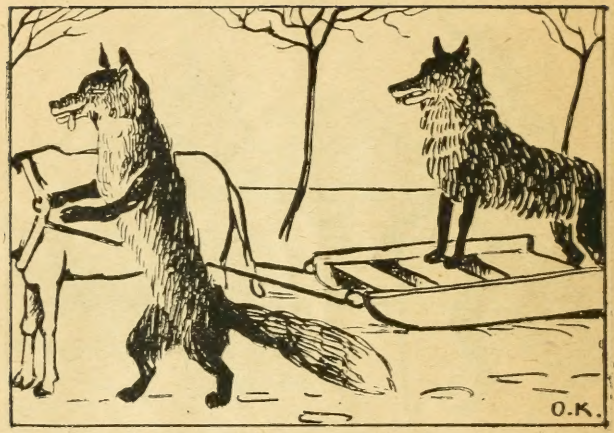

„Ні, — каже, — не поламаю!“

„Ну, клади!“

Вовк і положив. Їдуть, їдуть, коли це щось — трісь.

„Е, вовчику-братіку, ти мені вже й санки ламаєш!“

„Ні, лисичко сестричко, то я горішок розкусив“.

„Ну, гляди!“

От, їдуть...

„Положу я, лисичко-сестричко, й третю ніжку!“ — каже вовк.

„Куди ти положиш? Ти мені санки поламаєш!... Чим я тоді дровець привезу?“

„Ні, — каже, — не поламаю“.

„Ну, клади“.

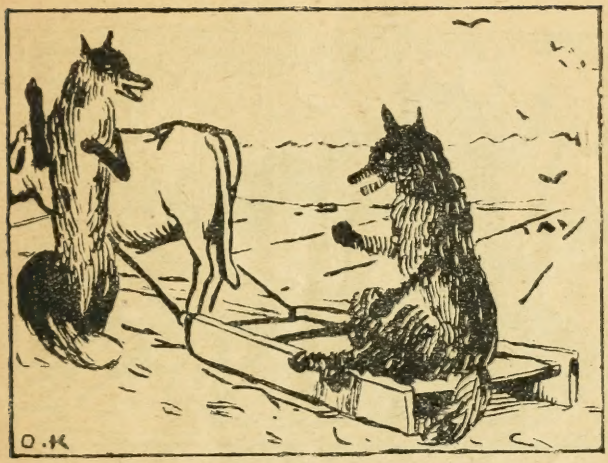

Вовк положив і третю ногу. Коли це — трісь!

„Ой, лихо, — каже лисичка: — іди собі геть, вовчику; ти мені зовсім санки поламаєш!“

„Ні, то я горішок розкусив!“

„Дайже і мені!“

„Нема, — каже, — останній!“

Їдуть собі та їдуть; вовчик і каже:

„Сяду я зовсім, лисичко!“

„Куди ти сядеш, вовчику-братіку? Санки розламаєш!“

„Я, помаленьку“, — каже.

„Ну, гляди!“

От, вовчик тільки що сів, а санки так і розпались. Лисичка тоді давай його лаяти. Лаяла-лаяла та й каже:

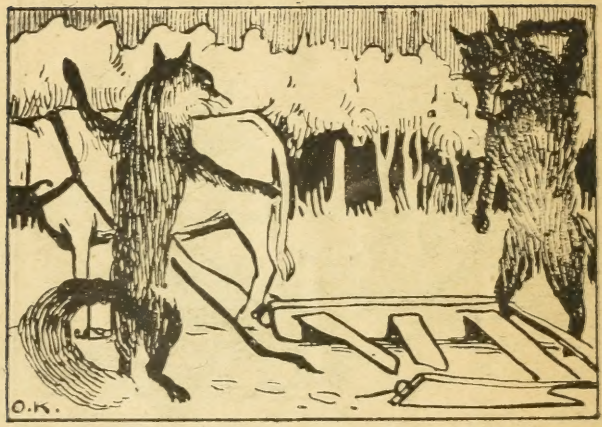

„Підиж, поганий, дровець нарубай, і на санки вирубай і приволочи!“

„Якже я, — каже вовчик, — вирубаю, коли я не знаю, якого дерева?“

„Е, який ти! Як санчала ламати так і знав, а дровець вирубати, то й ні!“

Сварила на нього, сварила.

„Як увійдеш, — каже, — в ліс, то кажи: Рубайся, дерево, й пряме й криве! Рубайся, дерево, й пряме й криве!“

Вовк і пішов.

От, приходить у ліс та й каже:

„Рубайся, дерево, криве й криве! Рубайся, дерево, криве й криве!“

Дерево й нарубалось. Таке корячкувате, що й на палицю не вибереш — не то на

полозок! Приносить вовчик до лисички те дерево. Вона як подивилась, давай його знов лаяти.

„Ти не так казав, як я тобі веліла!“

„Ні, лисичко-сестричко: я, — каже, — стояв та все казав: Рубайся, дерево, криве й криве!“

„Е, бісів сину, і того недотепний! Ну, сидиж ти тут — я сама піду нарубаю“.

Та й пішла.

От, сидить вовк сам собі — так їсти хочеться! Обшукав він скрізь лисиччину хатку — нема нічого. Він думав-думав:

„Давай, — каже, — зїм бичка та й утечу!“

От, узяв, проїв дірку у бичка, з середини все виїв, а туди горобців напустив і соломою

заткнув, а сам — драла... Приходить лисичка, зробила санчата, сіла: „Гей, бичок-третячок!“ Аж бичок не везе. Вона його батогом... Як ударила, а віхоть соломи й випав; а горобці — хррр!...

„От, поганий вовчик!... Пожди-же, — каже, — я тобі згадаю!“

Та й пішла.

Лягла на шляху та й лежить. Їдуть чумаки з рибою; вона притаїлась — мов не жива. Чумаки дивляться — аж лисиця:

„Візьмім, — кажуть, — братця, та продамо. Буде за що хоч погріться.

Скинули її на останній віз та й поїхали. Їдуть та й їдуть. А лисичка-сестричка бачить, що вони не дивляться, та все кидає по рибці

на дорогу, все кидає... От, як накидала вже багато, тоді нишком і сама злізла. Чумакиж поїхали собі далі, а вона позбирала рибку, сіла та й їсть.

Коли це біжить вовчик:

„Здорова була, лисичко-сестричко!“
„Здоров, вовчику-братіку!“
„Що ти робиш, лисичко-сестричко?“
„Рибу, — каже, — їм“.
„Дайже і мені!“
„Піди собі налови“.
„Та якже я наловлю, коли я не вмію?“
„Ну як знаєш... А я не дам і кісточки!“
„Так хоч навчи мене, як наловить“.

А лисичка й думає:

„Пождиж! Ти мого бичка третячка зїв, я тепер тобі віддячу!“

Вона каже:

„Піди до ополонки, устроми в ополонку хвіст та потихеньку ним води і приказуй: „Ловись, рибко, мала й велика! ловись, рибко, мала й велика!“ — то вона й наловиться“.

„Ну, спасибі за науку“, — каже вовчик.

Прибігає вовчик до ополонки, устромив в ополонку хвіст:

„Ловись, — каже, — рибко, мала й велика!“

А лисичка з очерету:

„Мерзни, мерзни, вовчий хвіст!“

А мороз на дворі такий, що аж шкварчить!... Вовчик усе хвостиком водить, та:

„Ловись, рибко, мала й велика!“

А лисичка:

„Мерзни, мерзни, вовчий хвіст!“

Поти ловив вовчик рибу, поки хвіст так і прикипів в ополонці!... Тоді лисичка в село:

„Йдіть, люде, вовка бить!“

Люде як вискочать — з кочергами, з сокирами... Вбили того вовка — і пропав бідний! А лисичка й досі живе у своїй хатці.

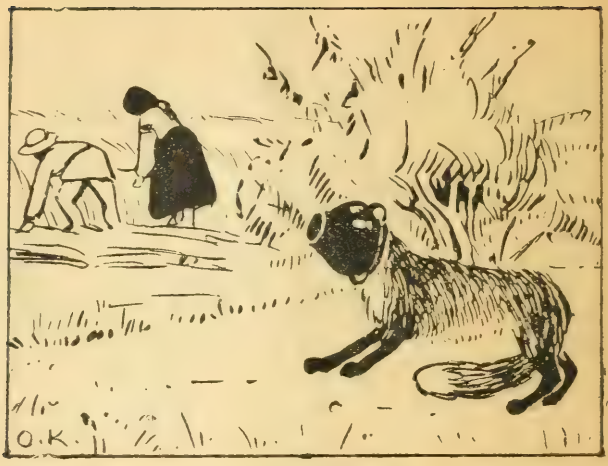

Як лисиця топила глечик.

Були собі дід і баба. Пішли вони у поле́ жито жати. На полудень вони взяли собі глечичок молочка. Прийшли вони на поле, баба і каже до діда:

„Деб, оце, глечичок з молочком поставити нам в спряту?

„Постав це молоко в кущик".

Баба послухала діда і поставила в кущик. От, пішли вони жати. Жнуть тай жнуть, а лисичка прибігла та й випила молочко та голови назад не вийме. Ходить лисичка, головою крутить та й каже:

„Ну, глечичку, пожартував та й будеж уже, випусти мою головоньку! Будеж тобі, голубчику, буде!"

Не відстає глечик, хоч ти, що хочеш, роби.

„Підождиж, проклятий глечику, не відстаєш, ну, так я тебе утоплю.

Побігла лисичка до ставка топити глечика. Вбігла вона в ставок, всунула голову в воду — повен глечик і набрався води. Так глечик за собою в воду і лисицю потягнув.

ЧИТАНОЧКИ

1. Дурень і його жінка жаба-панна.
2. Богатий Марко.
3. Лисиця і вівця.
4. Котик і півник.
5. Два брати. — Грішник.
6. Цар Лев.
7. Повінь.
8. Господар і вуж. — Сом, рак і ворона. — Вюн і щука. — Лисиця і рак.
9. Пімста звірів.
10. Сорока і когут.
11. Про морського царя й його дочок.
12. Песчиньский, жабинський, сухинський і золотокудрії сини цариці.
13. Про бідного парубка й царівну.
14. Вовк і козенята. — Вовк і заяць.
15. Кому трудніще працювати. — Старий Максимець. — Кому зозуля кувала.
16. Три брати і Бог. — Як Бог нагородив бідного чоловіка.
17. Дідова дочка. — Про коваля і бабу людоїдку.
18. Про Марусю — козацьку дочку.
19. Про богатиря Сухобродзенка Івана і Настасю прекрасну.
20. Очаківська біда.
21. Лисичка-сестричка.
22. Як журавель учив лисичку літати.
23. Крепак і чорт.
24. Коза-Дереза.
25. Лисичка-сваха.
26. Соломяний бичок.— Рукавичка.
27. Лови. — Торба.
28. Летючий корабель.
29. Гордий цар.
30. Золотий черевичок.
31. Дідова дочка і бабина дочка.
32. Лисичка-сестричка і вовк-панебрат. — Як лисиця топила глечик.
33. Козел і баран. — З коня верблюд. — Кінь і осел. — Медвежі жарти.
34. Телесик.
35. Так світ платить.—Медвідь і гуцул. — Котик.

PLEASE DO NOT RE
CARDS OR SLIPS FROM T

UNIVERSITY OF TORONT